

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček, rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izbeha vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. A. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCOVENECE

La battaglia continua con violenza

Valorosi contrattacchi dalle truppe dell'Asse - Oltre 90 mezzi corazzati distrutti - 19 velivoli nemici abbattuti - Un sommergibile colato a picco

Bollettino No 891

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

La battaglia sul fronte dell'Egitto è divampata ieri di violenza ancora maggiore. La rinnovata pressione sviluppata da imponenti forze blindate nemiche è stata validamente arrestata dalle truppe dell'Asse che con strenuo valore sono passate a più riprese al contrattacco.

L'avversario ha subito perdite ingenti soprattutto in mezzi corazzati dei quali oltre 90 sono stati distrutti.

Anche le nostre perdite sono elevate. Aspri combattimenti sono ancora in corso. L'arma aerea ha partecipato con tutte le sue specialità alla lotta contrastando l'aviazione britannica, battendo le colonne nemiche ed agendo senza tregue sulle loro retrovie, in numerosi duelli tre apparecchi venivano abbattuti da nostri cacciatori, dodici da quelli germanici.

Velivoli italiani e tedeschi di scorta ad un convoglio hanno respinto attacchi aerei e fatto precipitare in fiamme quattro bimotori.

Nostri mezzi navali hanno affondato un sommergibile nemico.

Srdita bitka se nadaljuje

Junaški protinapadi osnih čet - Nad 90 tankov uničenih - 19 sovražnih letal sestreljenih - Ena podmornica potopljena

Vojno poročilo št. 891

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Bitka na egiptovskem bojišču se je večeraj razvnela še z večjo silovitostjo. Ponovni pristisk močnih sovražnih oklepnih sil je bil krepko ustavljen od osnih čet, ki so v hrabrem pogumu večkrat prešle v protinapad.

Nasprotnik je imel velike izgube zlasti v oklepnih sredstvih, od katerih je bilo nad 90 uničenih.

Tudi naše izgube so znatne.

Srditi boji so še v teku.

Letalstvo se je z vsemi svojimi vrstami udeležilo boja, zoperstavljajoč se angleskemu letalstvu, bijoč po sovražnih kolonah in brez prestanka delujoč nad sovražnim zaledjem. V številnih dvobojih so naši lovci sestrelili tri stroje, nemški pa 12.

Italijanski in nemški lovci, ki so spremljali nek konvoj, so odbili sovražna letala ter v plamenih sestrelili 4 dvomotornike.

Naša pomorska sredstva so potopila eno sovražno podmornico.

Proslava 28. oktobra na ruskem bojišču

Italijanski vojaki so s polnim prezirom do sovražnika slovesno praznovali 20 letnico Pohoda na Rim

Donsko bojišče, 3. nov. AS. Vojni dopisnik agencije Stefani poroča: Ker sovražnik ni mogel zmanjšati pritiska na zadnje branilce Stalingrada v severnem delu mesta, so se sovražniki trudili z napadi n ajugu ter so istočasno povečali svoje delovanje ob Donu. Južno od Stalingrada, ki je že porušeno, so imeli reči v zelo zagriženih borbah znatne izgube.

Ob Donu so Sovjeti naleteli na odpor romunskih sil in njihovi napadi in sunki proti italijanskim postojankam so se popolnoma izjalovili. Obletnica fašistovske revolucije je bila praznovana v Rusiji kot osnovna etapa borbe proti komunizmu. Nekateri edinice so praznovali obletnico z razdeljevanjem kolajn med vojake in Črne srajce, ki so se pri zadnjih zmagah posebno odlikovali. Vsak vojak in vsaka Črna srajca je obhajal v svoji duši obletnico s ponovno prisego boriti se do popolnega zmagovalstva pohoda nove Evrope, ki se je začel v Italiji 28. oktobra 1922.

Alpinski lovci so ob tej priložnosti pokazali popolno neustrašenost in preziranje do sovražni-

ka na ta način, da so se približali sovražnim postojankam ter pelj fašistovske himne, drugi oddelki pa so storili isto s fanfarami. Sovražnik je odgovoril z izobesjenjem rdeče zastave. Sovražno delovanje je bilo deloma omejeno. Zadnja dva dni se je pomnožilo ogledniško gibanje in sovražnik je poskušal večkrat prekorati Don ali napasti sprednje italijanske postojanke. Neka italijanska baterija na levem obseku je presenetila sedež sovražnega poveljstva. Italijanski možnarji pa so porušili gnezda sovražnega avtomatskega orožja na nekem otočku nasproti italijanskim vrst. Sovražni poskus, priti čez Don s 15 čolni, se je ponesrečil. Velik del čolnov je bil potopljen in sovražnik se je moral po velikih izgubah umakniti. Zadnjih 24 ur je obnovil te poskuse, toda vedno je moral nazaj brez kakega uspeha. Napadi patrulj in prednjih sovražnih oddelkov na sprednje italijanske postojanke so bili takoj odbiti od italijanskih borcev, ki dobro stražijo Don, pripravljeni zlomiti vse nasprotno poskuse, kakor so to storili doslej.

Prazna slama ameriških propagandistov

Berlin, 3. nov. AS. Tukajšnji listi imajo komentarje o vprašanju vzgoje nemške mladine po vojni, o kateri je te dni večkrat govoril newyorški radio. Angloameriška propaganda, ki ne ve več kaj početi, od časa do časa spušča v javnost poročila, s katerimi bi po ugotovitvah nemških dnevnikov rada odvrnila pozornost javnosti od dogodkov, ki bi bili mnogo važnejši, če bi ne bili tako ugodni za sile trojne zveze. Newyorški radio si je dovolil razpravljati o vprašanju takomenovane ponovne vzgoje nemške mladine, pa ni prišel do konkretnega sklepa, ker kakor poročajo, ameriški propagandisti ne vedo, če bi imeli

kaj uspeha s to nasilno vzgojo ali če bi ne bilo bolje deportirati jo v masah. Ti predlogi so podobni predlogom žida Kaufmanna, ki je zahteval terorizacijo nemškega ljudstva. »Deutsche Allgemeine Zeitung« in »Völkischer Beobachter«, ki povzemata misel vseh drugih nemških dnevnikov pripominjata, kako nameravajo Angloamerikanci v primeru svoje zmage uresničiti teorije o človečanstvu, svobodi in socialni pravičnosti, o katerih sovražna propaganda tako hinavsko trobi. Nemška vojska — zaključujejo listi, — pa bo od svoje strani odgovorila vsem nemškim sovražnikom, kakor zasluži.

Berlinski župan v Milanu

Milan, 3. nov. AS. Včeraj je prišel v Milan berlinski župan dr. Ludwig Steeg, ki je vrnil nedavni obisk milanskega župana v Berlinu. Slavne-ga gosta so spremljali trije uradniki berlinske občine, na postaji pa so ga sprejeli prefekt, zvezni tajnik, župan, podžupan, nemški generalni konzul, zaupnik narodnosocialistične skupine in druge osebnosti. Srečanje dr. Steega z mestnimi oblastmi je bilo zelo prijetno ter polno medsebojne simpatije.

Kralj Boris v Dobruži

Sofija, 3. nov. AS. Kralj Boris je prvič po aneksiji končal svoj obisk v Dobruži. V Dobruči, kakor tudi v drugih krajih ga je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo.

Predsednik bavarske vlade umrl

Monakovo, 3. nov. AS. V Monakovem je umrl predsednik bavarske vlade in predsednik nemške akademije Ludvig Siebert. Siebert je bil eden prvih, ki se je pridružil Hitlerju. Rodil se je leta 1874. Leta 1938 je bil po velikih političnih, gospodarskih in finančnih uspehih imenovan za predsednika nemške akademije.

Volitve na Portugalskem

Lisbona, 3. nov. AS. V celi Portugalski, kakor tudi v njenih kolonijah so včeraj mirno potekale volitve. Število volivcev je bilo veliko. V Lisboni je od 124.000 upravičencev oddalo 94.000 volitev svoje glasove za enotno listo.

Angleži in Willkie

Lisbona, 3. nov. AS. »Daily Telegraph« poroča v svojem dopisu iz Washingtona v zvezi z izjavami polkovnika Knoxa, da ameriški morna-

riški krogi ne skušajo zakrivati težkega položaja. V nekaterih washingtonskih krogih se opaža naziranje, da se bo moral narod pripraviti na najslabše. Po drugi strani pa »Daily Mail« v uvodniku z naslovom »Kritik Willkie« odklanja njegovo izjavo o angleški strategiji ter o angleških napakah, z vidnim zadoščenjem pa odobrava njegovo kritiko Združenih držav, ki ne izpolnjujejo prevzetih obvez do Kitajske in Rusije ter se strinja z njegovimi izjavami glede udeležbe severnoameriške zveze pri reševanju poveljnih vprašanj.

Stockholm, 3. nov. AS. Švedska poslanska zbornica je imela včeraj sejo za zaprtimi vrati.

Slepile Morrisonove izjave Propadanje angleške pomorske moči

Berlin, 3. nov. AS. Proti slepilnim izjavam ministra Morrisona postavljajo berlinski opazovalci jasno sliko velikanskih uspehov nemških podmornic. Morrison je bil za Angležev slab napovedovalec usode, ker je število od Nemcev v oktobru potopljenih ladij že dočela podrla njegovo trditve ter spremeniло njegov optimizem v ravno nasprotno občutje. Morrison je dejal: »V tej vojni je odločilna bitka za ladjeje.« Toda v oktobru so bili zavezniški trdo tenpi. Optimistične Morrisonove napovedi o bodočem razvoju vojne imajo nevdržljive predpostavke ter temeljijo na samovoljnih sklepih. »Lokalanzeiger« pripominja, da je imelo napihovanje za časa Smutsovega bivanja v Londonu ter skoro istočasna ofenziva pri El Alameinu namen, dvigniti angleški ugled pred Združenimi državami. Dejanje pa je ta ugled globoko padel. Angleško

pomorsko gospodarstvo je brez možnosti na kar kršno koli tekmo obstojalo v preteklosti na morjih, kjer Angleži nimajo danes nikakršne besede več, kakor v Vzhodni Aziji in na Tihem morju. Tukaj je prišlo vodstvo v japonske roke in Japoncem se z velikimi porazi upirajo le Amerikanci. V Indijemskem morju, pa od Kapstadta do Perzijskega zaliva so angleške ladje v manjšini v primeri z ameriškiimi ladjami. Na Lednem morju so angleška pomorska pota v neprestani nevarnosti, dočim so v Atlantskem morju Angleži po svojih porazih v isti vrsti z Amerikanci. Ose podmornice napadajo kjer se jim zljubi. Podmorniška vojna je raztegljiva ter nudi prednosti napadaku. Je polna presenečenj in sil sovražnika, da mora voziti po vedno daljših in težjih poteh. Končno ose podmornice uničujejo sovražne izdelke.

Nov uspeh nemških podmornic

Ob kanadski obali je bilo potopljenih 16 ladij s 94.000 tonami - V Kavkazu je bilo pridobljeno novo ozemlje - V oktobru so Sovjeti izgubili skupno 33 prevoznih in trgovskih ladij

Hitlerjev glavni stan, 3. novembra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje posebno poročilo:

Vzhodno od kanadske obale je skupina nemških podmornic prišla kljub neugodnemu vremenu v stik s konvojem, ki je bil natovorjen z vojnimi potrebščinami in živili in je bil na poti iz Amerike v Anglijo. Med vztrajnimi napadi, ki so se ponavljali več dni in noči, je bilo kljub močni obrambi potopljenih 16 sovražnikovih prevoznih ladij s skupno 94.000 tonami. Med potopljenimi ladjami so bile tri natovorjene z municijo, ki so že po prvih zadetih zletele v zrak. Dve nadaljnji trgovski ladji z 11.000 tonami, 1 rušilec in 1 korveta so bile prav tako torpedirane. Le manjši razkropljeni ostanek konvoja je mogel v gosti megli pobegniti.

Hitlerjev glavni stan, 3. novembra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

V zapadnem Kavkazu so napadi in protinapadi privedli do močnih bojov, v teku katerih so naše čete ohranile svoje položaje in so v protinapadu pridobile novo ozemlje. Slovaske čete so uničile obkoljen sovražni oddelek.

Vzhodno od Alagira so nemške čete v nadaljnjih napadih prodrle v močno izgrajeno in z minami zavarovano sovražne postojanke. V letalskih napadih so bile z bombami in strelnim orožjem povzročene sovražniku velike izgube. En oklepnih vlak je bil uničen.

V Kalmiški stepi je bila z lastnim protinapadom vržena nazaj sovražna konjenica z velikimi izgubami.

V Stalingradu se težki napadalni boji za ceste in bloke hiš nadaljujejo. Strmoglavi so nadaljevali svoje napade na močno branjena odprava sovražna gnezda v severnem delu mesta. Kljub trdovratnemu odporu je sovražnik zopet izgubil nekaj ozemlja. Južno od mesta so se novi sovražni protinapadi ponesrečili. Letalstvo je prekinilo sovražne prometne zveze vzhodno od Volge in ladijski promet na Volgi.

Ob Donu je podvel sovražnik več poskusov, da prekoraci reko, vsi pa so bili odbiti od romunskih, italijanskih in madžarskih čet. Italijanski lovci so v nizkem poletu uspešno nastopili proti sovražnim poljskim položajem. Madžarske čete so vzhodno od Dona prodrle v sovražne bunkerje in zajele več ujetnikov.

Južnovzhodno od Ilmenskega jezera

Važen pomen Alagirja v Kavkazu

Berlin, 3. nov. Zasedba Alagirja je za Sovjete velik udarec, kajti s tem je zaprta velika čezkavkaška cesta, preko katere je lahko prihajala pomoč neposredno iz Tiflisa. Alagir je središče vojaške ozidatiške ceste proti Ordžinikidzu (prejšnjemu Vlodikavkazu), od katere so nemške čete oddaljene le 30 km. Nemška ofenziva se je začela 24. oktobra in že dosegla enega svojih glavnih strateških ciljev, to je zasedbo osrednje in zahodne kavkaške kotline in zaprtje gorske kavkaške verige. Zaprtje se izvaja na 500 km dolgi črti od Tuapseja do Alagirja. Nemci držijo to črto z razmeroma majhnimi silami, dočim je

večina divizij prosta za napade ob Tereku. Zda je Sovjeti zgubili svojo glavno preskrbovalno zvezo ter imajo njihove divizije v trikotu Ordžinikidze, Groznij, Mozdok le še železnico, ki vodi v Mozdok ter obalno pot ob Kaspiškem morju, kjer pa nemško letalstvo že opravlja svoje delo. Zato je pričakovati veliko krizo v preskrbi boljševiških armad, ki branijo petrolejsko pokrajino Groznij. Pri tem je treba upoštevati, da edino na tem bojišču, ki leži približno v isti višini kakor Firenze, podnebje omogoča velike nastope tudi pozimi.

Dolžnosti nevtralnega tiska

Berlin, 3. novembra. AS. V Kaiserhofu je imel na zborovanju zastopnikov tujega tiska govor voditelj nemškega tiska dr. Dietrich, ki je govoril o nalogah, katerim so zlasti v vojnem času poklicani tuji časnikarji, živeti v Nemčiji, ki naj prikazujejo svetovni javnosti sedanje velike dogodke s tisto objektivnostjo in resničnostjo, ki je značilna za tisk v osonih državah. V zvezi s tem je dr. Dietrich govoril o tisku nasprotnih držav, ki nasičuje svoje čitatelje z lažmi, nato pa je prešel na pritisk, ki ga izvajajo direktorji tistov nekaterih nevtralnih držav na svoje dopisnike v Berlinu, da naj prikazujejo dogodke neugodno za Nemčijo in njene zaveznike. Zato je govornik še enkrat poudaril potrebo in nalogo nevtralnega tiska, ki naj bo res nevtralen, kajti bilo bi smešno, če bi kaka vlada po svojih diplomatskih predstavnikih proglasila nevtralnost, svojemu tisku pa bi dovoljevala sovražno, torej protinevtralno zadržanje na duhovnem polju, na katerem se sedanja vojna bije prav tako kakor na bojiščih. Nato je poudaril, da so minili časi, ko je časn-

kar bil kot pasivno orožje izključno trgovskega podjetja priprist lovec senzacionalnih novic, često oddaljenih od resnice. Časnikarstvo mora izvrševati danes med narodi zelo važno duhovno poslanstvo in se zavedati svoje visoke odgovornosti, zlasti sedaj, ko se evropska celina, zibelka svetovne civilizacije, bori proti brutalnim boljševiškim silam. Na koncu je dejal: »Malo držav je ostalo izven te borbe evropskih narodov: one so tako rekoč položile svojo obrambo v močno roko drugih. Ali torej preveč zahtevamo, če v tej titanski borbi želimo od njih, da ohranijo vsaj duhovno nevtralnost?« V začetku zborovanja je naslovil na dr. Dietricha v imenu tujih časnikarjev navdušene besede profesor Senatrak.

Španski protest

Madrid, 3. nov. AS. Zunanji minister je izdal uradno poročilo proti gonji, ki se vrši v nekaterih ameriških državah proti španskim diplomatskim zastopnikom, obtožujoč jih, da so v službi tujih sil, ker so prevzeli zaščito koristi narodov trojne zveze. Španija je prevzela to zaščito v soglasju z določili splošno priznanega mednarodnega prava. Zato uradno poročilo žigosa obrekljivo protišpansko gonjo, ki je sploh ni treba komentirati in ki izhaja od rdečih španskih voditeljev, ki so ušli iz Španije in ki zdaj, ko so izropali domovino s pomočjo krajevnih prevratnih ljudi, obrekujejo domovino ter vzbujajo v tujini proti njej sovražstvo in sumničenje.

Halifaxov sin padel

Buenos Aires, 3. nov. AS. Na angleškem veleposlaništvu v Washingtonu so izjavili da je na egiptovskem bojišču padel Peter Halifax, drugi sin angleškega veleposlanika lorda Halifaxa. Peter Halifax je bil letalski častnik.

Čangkajšek spreminja vlado

Saigon, 3. nov. AS. Iz Cungkina se je izvedelo, da namerava izvesti Čangkajšek nekaj sprememb v svoji vladi. Tako bo Wellington Koo imenovan za zunanjega ministra namesto zunanjega ministra Soonga, ki bo postal finančni minister.

Imenovanje v GILL-u

Glavni poveljnik GILA je na predlog Zveznega poveljnika v Ljubljani imenoval nadzorniki pri tukajšnjem zveznem poveljstvu prof. Lavio Farorelli-Lodijevu na mesto prof. Carella Capietijevine, ki je določena za drugi sedež.

Darilo GILL-u

Eksc. Visoki komisar je za dvajsetletnico revolucije poslal zveznemu poveljstvu GILLA prispevek 250.000 lir. S tem fašističnim dejanjem je hotel predstavnik oblasti ponovno pokazati svoje zanimanje in skrb za mladino, za katere popolno vzgojo se režim stalno zanima in skrbi.

Obisk hrvaškega konzula v fašistični zvezi

2. novembra je prišel hrvaški konzul v fašistično zvezo in položil venec pred spomenik padlih fašistov. Nato si je konzul v spremstvu podtajnika Capursa ogledal urade zveze ter uredniško listo »Prima Linea« in izrazil svoje zadovoljstvo nad obsejnim delovanjem vseh sodelavcev.

Sveta maša za padle vojake

Ljubljana, 3. novembra.

2. novembra dopoldne ob 10 je bila na ljubljanskem pokopališču sv. maša za dušnice za tiste, ki so padli v sedanjih vojni. Pri obreda so bili navzoči Eksc. Visoki

komisar, general Montagna, ki je zastopal Eksc. generala Robottija poveljnika armadnega zbora, zvezni podtajnik Capurso, ki je zastopal obojestransko zvezno tajnika, zaupnika ženskega fašja in člani vodstva ljubljanskega fašja. Časti je izkazovala četa vojske z godbo.

Po končani sv. maši so predstavniki oblasti izkazali čast pred grobnico žrtve prejšnje svetovne vojne. Pred grobnico je bila razvrščena četa fašistov s praporom. Položena sta bila dva venca in sicer eden od armadnega zbora, drugega pa je polžil hrvaški konzul. Vse grobove so dan poprej z venci okrasile fašistkinje.

Za zaključek obreda je vojaška godba ob pobožnem molku vseh navzočih zaigrala »Prošnjo legionarja pred bitko«.

Nagrade za vesti o vojnem plenu

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino sporoča:

Opozarjamo, da je vojno ministrstvo odredilo naslednje premije v denarju za one civilne osebe, ki bi naznanile obstoj materiala, ki ga je smatrati za vojni plen, pa je skrit: do vrednosti dobljenega materiala v znesku 10.000 lir 16%, od vrednosti od 10.000 lir do 100.000 lir 8% z najmanjšo vsoto 1.600 lir in za vrednost nad 100.000 lir 4% z najmanjšo vsoto 8.000 lir.

Plemenit dar industrijca

Zvezni tajnik je prejel od nekega slovenskega industrijca znesek Lir 500. Zvezni tajnik se je zahvalil za dar ter je odvedel vsoto v korist podpornemu skladu bojnikov.

Nagradi ob priliki rojstva dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakonec Rudman Juriju in Bari iz Radoš št. 8, p. Metlika, in Možina Janezu in Františku iz Dol. Logatec 17 ob priliki rojstva dvojčkov nagradi v znesku po 600 lir.

način. Morda v tej zamisli trpi kraljevska veličina, je pa bolj vidna zločinska plat človeka. Kraljica ge. M. Danilove se tako podobila Klavdiji prilaga. Vsa je čustvena, strastna in v ničemer za držana. Taka zamisel kraljice je tudi mnogo bližja ge. Danilovi, saj mirni in hladni temperamentni tej

Komunizem je izven zakona. Komunisti so sovražniki človeške družbe, sovražniki naroda.

igralki ne leže. Otelija je vloga, ki zahteva igralko z zelo nežnim občutjem. Taka je ga. Vida Juvanov, ki je posebno v pretresljivi igri blaznice popolnoma osvojila.

Laerta je letos igral g. Blaž. Poznalo se mu je zelo, da je nastopil v tej vlogi prvič. Dočim si

Komunizem je nespravljiv nasprotnik krščanstva in krščanske kulture.

čutil, da so ostali igralci v svojih vlogah kar doma in da so že neštetokrat živeli v njih, je bil Laert nekam nov in neznan. Z novimi uprizoritvami bo vsaj nekoliko deklamatorski nastop brez dvoma obrnil in se bo v vlogo vrasel. Da to lahko pri-

Kdor zatira komunizem, je dobronik človeštva.

čakujemo od njega, smo videli posebno v zadnjem prizoru pred njegovo smrtjo.

Vsi ostali igralci so, prav tako kot lani, ustvarili prepričljive podobe. Posebej je treba omeniti prikupnega Hamletovega prijatelja, Horatia (g. Nakrest), Polonija (g. Cesar), oba grobarja (gg. Lipah

Slovensko partizanstvo je istovetno s pristnim, brezbožnim komunizmom.

in Plut), posebno pa Duha Hamletovega očeta in prvega igralca, g. Vl. Skrbinka; njegova mirna, naravna igra, ki je brez vsakega patosa in v vsaki vlogi izvrstna ter kultura njegovega govora so prednost tega igralca, ki so ga ljubljanskemu občinstvu že zelo priljubili.

Kdor podpira partizanstvo, podpira zločinstvo in je največji zločinec nad človeštvom in narodom.

Jožef Löbel

Povest o insulinu

EPILOG

Dobra volja, ki se ga je bila prijala, ga ves čas ni minila. In niti slovo od Evrope, ki je bilo brščas poslednje, je ni skalo.

Resda, bilo je konec — toda ali ni bil mar dober konec? V Strasbourgu je videl torišča svojega medicinskega detinstva, Berlin je obiskal, mesto, na katero ga je vezal prosep njegove moške dobe, in zdaj se vrača v Ameriko, v deželo, ki mu je dala izpolnitev. Z najčudovitejšimi vezmi je bilo njegovo življenje povezano z bojem zoper sladkorno bolezen, toda ta boj je zdaj srečno prestopan. Kot prostak, če hoče kot bojni klatež samo, se je udeležil vojne zoper diabetes; veselja se je pa lahko naučil prav toliko kot katerikoli izmed vojskovedov. Ob boku Minkowskega je doživel, kako se je problem pojavil, skupaj z Zuelzerjem je gledal, kako je zrasel v plaz, in ko ga je Banting razvozlat, je z njim vred želel uspeh in je smel tisočim pomagati. Njegovo življenje je bilo po besedah psalmopceva trud in delo, toda ali ni bilo mar tudi blagoslovljeno?

»Doe« je imel dovolj vzroka, da je bil razigran in zadovoljen. Tudi med povratkom je bil ves čas tak. Vreme se mu je zdelo prekrasno, ladja prelepa in sopotniška družba prav prijetna. Zlasti z nekim starejšim gospodom in njegovo prelepo, sedemnajstletno hčerko sta se doktor in njegova žena prav posebno dobro pogajala.

Zato jima je bilo prav resno žal, ko ju nekega večera ni bilo k večerji, in pošteno sta se prestrašila, ko je deklica nenadoma odbitnila vrata jedilnice in — že za večerjo preoblečena v rožnato večerno obleko — planila blede in tresoča se v dvorano.

»Brži! Za božji čas, brži! Rešite očeta!« je zaklicala.

Ladijski zdravnik je takoj skočil pokonci in doktor Weller mu je sledil za petami. V kabini je ležal na postelji, še oblečen, oče mlade dame, popolnoma nepremično, višnjevordeč v obraz, težko in globoko dihaje.

»Doe« se je sklonil nad omedlelega: »Duhate, gospod kolega?« je zamrmral. »Aceton!«

Brž sta preskocila kri zastran sladkorja. »Seveda,« je rekel Weller, »diabetična koma. Ali imate insulin pri roki in grozdni sladkor?«

Ladijski zdravnik je prikal »Kaj menite vi, gospod kolega?« Peldelet enot bo prav?«

Ko se je dr. Weller spet vrnil v jedilnico, njegove žene ni bilo več tam. Tudi v niuni kabini je ni našel. Na koncu jo je steknil na promenadni palubi sklonjeno čez ograjo in zroč v temno morskono gladino.

»Kaj je bilo?« je vprašala, ne da bi se bila obrnila.

»Diabetična koma,« je zagodel »doe« nekam zadirno, kakor je že zdravniška navada, kadar nepoklicno govore o bolezni.

Ko se je zraven žene naslonil na ograjo, je zdajaj opazil, da ima obokane oči.

»Za božjo voljo!« je prestrašeno vzkliknil, »jokala si se?«

»Ne bodi hud, Karlehen,« se je nasmehnila, »je že mimo! Prevzelo me je, ko je deklica planila v dvorano, ker je bilo vse natanko tako, prav natanko ko takrat, ko je očeta pobralo. Spet je prišla neka deklica v rožnasti obleki nenadoma med večerne goste, spet sta skočila dva zdravnik pokonci in odšla hitrih nog za njo, spet...«

»Spet nekdo z diabetično komo,« je »doe« dokončal njen stavek in se ponosno vzvrmal. »Samo da je to pot majhna razlika: ta nekdo ne bo ponoči umrl. Zjutraj bo spet vstal in če me čut ne vara, bova jutri pri obedu spet lahko kramljala z njim.«

Konec.

1473.65 lire; surovo maslo 2650 lir stot. — Marmelade: a) v steklenih lončkih do 1 kg I. vrste 1502 lir, II. vrste 1293 lir; b) v posodah iz lepenke do 1 kg I. vrste 1310, II. vrste 1156 lir; c) v posodah iz lesa ali drugega materiala do 1 kg I. vrste 1210 lir, II. vrste 1057 lir; d) v posodah iz lepenke od 1—5 kg 500 g I. vrste 1103, II. vrste 948 lir; e) v posodah iz lesa od 1—5 kg 500 g I. vrste 1114 lir, II. vrste 960 lir; f) v čebričkih iz lesa od 6—25 kg I. vrste 1032 lir, II. vrste 875 lir; g) trda v kosih od 50 g brutto 1152 lir, 100 g brutto 1094 lir, 250 g netto 1115 lir, 500 g netto 1063 lir, 1000 g netto 1018 lir, 5000 g netto 948 lir; h) s sadjem v kosih, trda v oblikah do 400 g, v parafiniranem papirju in kartonu za vsakeh 100 kosov 596 lir 1 stot. — Paradižnikova konzerva dvakrat zgoščena, odprta ali v doazah 877.80 lire, trikrat zgoščena, odprta ali v doazah 952.80 lire 1 stot.

3. Kis 4% vinski 400 lir, špirtini 250 lir hl.

4. Mleko kondenzirano doza po 880 g, zaboj 48 doz 634.50 lire, doza po 385 g, zaboj 48 doz 301.30 lire.

5. Sladkor. Sladkorna sipa 736 lir, sladkor v kockah 749.20 lire stot.

6. Drva in mila. Drva a) mehka franko vagon postaja Ljubljana 23.40 lire, franko skladišče mestne občine Ljubljana 28 lir; b) trda franko vagon, postaja Ljubljana 27.50 lire, franko skladišče mestne občine Ljubljana 32.10 lire; oglje, vilano in suho, franko vagon nakladalna postaja 90 lir stot. — Mjlo enotno: kisline 23—27% 361 lir stot.

II. vrste 12 lir kilogram; e) v posodah iz lesa od 1—5 kg 500 g, I. vrste 13.80 lire, II. vrste 12.10 lire kilogram; f) v čebričkih iz lesa od 6—25 kg I. vrste 12.60 lire, II. vrste 11.50 lire kilogram; g) trda v kosih od 50 g brutto 0.70 lire, 100 g brutto 1.40 lire, 250 g netto 3.50, 500 g netto 6.70 lire, 1000 g netto 12.80 lire, 5000 g netto 59.80 lire komad; h) s sadjem v kosih, trda v oblikah do 400 g, v parafiniranem papirju in kartonu za vsakeh 100 kosov 7.20 lire komad. — Paradižnikova konzerva dvakrat zgoščena, odprta ali v doazah 11 lir, trikrat zgoščena, odprta ali v doazah 12 lir kilogram.

3. Kis, 4% vinski 5.20 lire, špirtini 3.20 lire liter.

4. Mleko, Mleko 2.20 lire, mleko kondenzirano po 880 g 15.90 lire, po 385 g 7.55 lire liter.

5. Sladkor, Sladkorna sipa 7.90 lire, sladkor v kockah 8 lir kilogram.

6. Drva in mila. Drva: a) mehka razlagana franko skladišče trgovca v Ljubljani 34 lir, b) trda razlagana franko skladišče trgovca v Ljubljani 88 lir stot; bukovo oglje 1.30, bukovo oglje v vrečah 1.65 lire kilogram. — Mjlo, enotno, kisline 23—27% 4.50 lire kilogram.

b) Na debelo.

1. Testenine, moka, riž, fižol. Testenine iz enotne moke 355 lir stot; pšenična moka, enotna 241.30 lire, koruzna moka, enotna 195 lir; riž »Splendore« 272.75 lire stot. — Fižol navadni 520 lir, boljši 600 lir stot.

2. Olje, surovo maslo, mast, slanina, marmelada, paradižnikova konzerva. Jedilno olje (olivno) 1511.25 lire; slanina osoljena 1567.25 lire; mast

tem, da se konča porazna tarfina vojna med Italijo in Francijo, ki je trajala od leta 1866., temu pa bi pozneje mogoče sledil še politični dogovor. Ta politika pa je tudi pri Francozih zahtevala dobro voljo za sporazum. Francija je namreč že leta in leta skušala z vsemi sredstvi doseči to, da bi Italija zapustila trojno zvezo. Crispi je še v letu 1895 govoril, da je Bourgeois izjavil, da Francija ne bi mogla skleniti nobenega gospodarskega dogovora z Italijo, dokler Italija ne bi izstopila iz trojne zveze.

Vsekakor je Crispijev odstop olajšal položaj, ker so v Franciji bili ravno proti njemu zelo nerazpoloženi. Toda francoski veleposlanik v Rimu Billot je od časa do časa sprožil gonjo za zboljanje zvez med Italijo in Francijo. Zagovarjal je potrebo, da obe državi krenita z dotedanje poti in politika zblizanja s Francijo bi v Italiji rodila nove tokove za sporazum s Francijo. Tako se je Italijanska vlada takoj po podpisu sporazuma o Tuniziji začela pogajati s francosko vlado za nov carinski dogovor. Uradna pogajanja so se začela v poletju 1897, toda francoska vlada ni mogla popustiti v vprašanju uvoza vina in svile. Pogoji so bili za Italijo težki. Pogajanja so se zavlekla in nato odložila do maja 1898, po volitvah v francoski parlament. Ko je v juniju 1898 padla v Franciji Melinova vlada in kmalu nato v Italiji Rudinijeva vlada, se je vse še bolj zavleklo, dasi so na obeh straneh postajali že nestrpni zaradi tolikšnega zastaja. Končno je v oktobru 1898 Luzzatti prišel v Pariz in določbe pogodbe so bile zadovoljivo sestavljene v prav kratkem času. Pogodba je bila podpisana 21. novembra 1898. Bistveno je bilo, da je pogodba obema državam priznavala vse prednosti carinskih dogovorov, dasi so bili upoštevanji francoski pomisleki o uvozu vina in svile.

Trgovinski dogovor iz leta 1898. so pozneje pravilno proglasili za začetek politike, ki je Italijo privedla nato do pogodb v letih 1900 in 1902 in pa do italijanskega stališča nevtralnosti v letu 1914.

Ta dogovor je najbolj povečeval francoski zunanji minister Delcasse, ki ga je smatral za prvi korak na poti, ki naj Nemčijo popolnoma osami. To je brez dvoma veliko pretiravanje. Delcasse in njegov prosluli veleposlanik v Rimu Barrere nista imela nobenega deleža pri tem dogovoru, ker sta to pogodbo izvedla Hanatoux in Billot. Če smemo verjeti Billotu, je bila pogodba iz politike že sestavljena konec leta 1897., ko se je Billot umaknil iz politike in je Barrere nastopil svojo pot. Resnica je tudi, da je Delcasse toplo pozdravil novi dogovor, vendar pa ni nobenega dokaza za to, češ da bi bil ta dogovor sklenjen v okviru kakšne večje zamisli. Med razpravami v parlamentu se je izogibal, da bi govoril o političnem ozadju tega dogovora in se je omejeval na izjavo, da morajo biti Francozi zadovoljni, da je narod na njihovi meji prijateljsko razpoložen do Francije.

V Italiji so se za politično plat tega dogovora mnogo bolj zanimali ko pa v Franciji. Visconti Venosta ni bil več zunanji minister, pač pa je pisal svojemu prijatelju Luzzattiju: »Politično prijateljstvo se bo rodilo iz gospodarskih dogovorov in nikakor se ne bo več obnovila politika usodnih sporov.« Tudi v italijanskem senatu je pozdravil dogovor in podpiral njegov pomen. Toda Visconti Venosta je šel mnogo dalje, kakor pa se je to želelo v vladnih krogih. Admiral Canavaro, zunanji minister, je izjavil v parlamentu, da ostaja Italija lojalno v trojni zvezi in je zatrjeval angleškemu veleposlaniku, da ne razume, zakaj bi Italija morala imeti pretirane koristi iz sporazuma s Francijo. Italije takšne stvari ne bodo zmedle: »Italijanska vlada je prepričana, da bi Francija po odhodu Italije iz trojne zveze v sporazumu z Vatikanom začela pospeševati notranje razprtje v Italiji, to pa z namenom, da bi vrgla monarhijo in vzpostavila republiko. Republikanski režim bi bil pod večjim francoskim vplivom, kakor pa more biti monarhija.« Nadaljeval je: »Italija v nobeni okoliščini ne bo spremenila svojega stališča o trojni zvezi in o svojih zvezah z Anglijo.«

(Dalje.)

Hamlet ponovno na odru našega gledališča

Tretje leto zapovrstjo gledamo »Hamlet« v Drami. Prvič v tem razdobju nas je zanimalo goševanje praškega slovenskega igralca, g. Rogoza. Lansko leto je bila nova režija dr. Krefta, Hamleta pa je igral g. Jan. Letos je ostala režija ista in zasedba vlog se v glavnem ni spremenila, a gledališče bo ponovno polno in navdušenost nad predstavami bo velika, tako kakor bi jih gledali in občudovali po dolgih letih.

Hamlet je edinstvena stvaritev, ki nam odkriva neslutene globine človeškega duha, umetnina, o kateri bi lahko skoroda vsakdo izmed nas napisal svojo osebno izpoved. Če kdaj, potem čutimo ob tem delu, da je Shakespeare umetnik, ki je preživel čas in da je »Hamlet« umetnina, ki bo živeča, dokler bo živa beseda. Vsa človeka najde v tem delu nekaj zase, vsako plemenito srce gori ob borbi tega danskega kraljeviča z umazanostjo in nizkosti svetov. Vedno znova se nam vračajo pogledi na to valovanje med nesebičnostjo in egoizmom, med plemenitostjo in slabostjo ljudi, ki jih vodi strast in teži zločin. Hamlet je podoba ranjenega človeškega srca, ki je doživelo razočaranje celo v najbližji okolici. Čista vera v zmago po-

štenosti, oni notranji glas, ki vodi k dejavnosti, pretresljiva odpora samemu sebi in lastna žrtve je ono, zaradi česar nam je to delo tako zelo blizu, še prav posebno v teh dneh.

Odrska podoba je ostala povsem enaka lanski. In ker je bilo obširno poročilo o režiji in o igranju že napisano, lahko glavna dejstva samo še potrdimo.

O celotni uprizoritvi je bilo morda tu in tam pri letošnji premieri čutili nekoliko negotovosti in nerazumevanje predvsem za odrom s prosenijskim zborom je rešeno prevažno vprašanje časa in prostora, a ropotanje z zastorom in za njim zelo moti. Nočemo reči, da je bila prejšnja režija, ki se je posluževala zatemnitve, morda boljša. Vprašanje hitre menjave je pač težko in potrebno velike paznje.

Janov Hamlet je stvaritev, v kateri je ta naš gledališki umetnik dosegel gotovo največji uspeh, pa tudi visoko priznanje. Njegova podoba je taka, da nas do kraja osvoji in prepriča. Stevilni preobrat v njegovem obrazu in v čustvu so čudoviti. Milino in odločnost, ljubezen in nje zatajitev, blaznost in premissenost do kraja ne bi bilo mogoče prikazati lepše in prepričevalneje. Če je bil Rogozov Hamlet umerjen, dostikrat bladen, človek neke s severa, je Janov ves živ, temperamenten, mladosten in ves naš. Brez dvoma ta podoba nadkriljuje vse njegove dosedanje.

G. Levcar je prikazal podobo preračunljivega, potuhnjene in strastnega Klavdija na svojski

Nov maksimalni cenik

veljaven od 2. novembra 1942-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je na podlagi navedbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX določil naslednje maksimalne cene v prodaji na debelo in na drobno za spodaj navedeno blago.

Maksimalne cene določajo v kategorični obliki mejo, pod katero se morajo stvarno gibati cene pri veletrgovcih in trgovcih na drobno; iz tega naravno sledi, da je mogoče prodajati nižje, kot po maksimalni ceni, toda nikoli višje kakor po njej.

Trgovci na drobno, ki nimajo v zalogi blaga cenejših vrst, so dolžni prodajati potrošniku po isti maksimalni ceni enako blago višje vrste.

a) Na drobno:

1. Kruh, testenine, moka, riž, fižol. Kruh iz enotne moke v kosih od 100—200 g 2.40 lire, v kosih od 200—500 g 2.30 lire, v kosih od 500 do 1000 g 2.20 lire kilogram; testenine iz enotne moke 4.15 lire; pšenična moka, enotna, 2.75 lire; koruzna moka, enotna, 2.20 lire; riž »Splendore« 3.15 lire kilogram. — Fižol navadni 6 lir, boljši 6.90 lire kilogram.

2. Olje, slanina, mast, surovo maslo, marmelada, paradižnikova konzerva. Jedilno olje (olivno) 15.80 lire liter; surovo maslo 28.90 lire; slanina soljena 19 lir; mast 18 lir kilogram. — Marmelade: a) v steklenih lončkih do 1 kg I. vrste 18.20 lire, II. vrste 15.90 lire kilogram; b) v posodah iz lepenke do 1 kg I. vrste 16 lir, II. vrste 14.20 lire kilogram; c) v posodah iz lesa ali drugega materiala do 1 kg I. vrste 14.90 lire, II. vrste 13.20 lire kilogram; d) e) v posodah iz lepenke od 1 kg do 5 kg 500 g, I. vrste 13.70 lire,

Gospodarstvo

Zaposlenost delavstva v septembru

Po podatkih Zavoda za socialno zavarovanje je v mesecu septembru naraslo v primerj z avgustom število zavarovancev za 313 na 25.398, v glavnem zaradi povečanja zaposlenosti gozdnočigarske industrije in delavstva pri javnih delih. V drugih strokah je v glavnem zaposlenost ostala neizpremenjena.

Zavarovana mezda je znašala v septembru pri moških delavcih 30.04, pri ženskah 16.05, povprečno 24.65 lir dnevno.

Število bolnikov se je zmanjšalo v primerj z avgustom letos.

Po industrijskih skupinah je bilo število zavarovancev naslednje: kmetijstvo 262, javni promet 443, zas. prometna podjetja 276, kamenje in zemlja 1121, kovinska 1140, gradba prevoznih sredstev 114, kemična 396, električne centrale 107, tekstilna 889, papirna 720, koža in guma 260, predelovanje usnja in surogatov 471, tobakna 563, gostilne, kavarne, krčme 1183, gradnja cest 1691, gradnja nad zemljo 683, grafična ind. 574, higijena 840, občinski obrati 1245, trgovina 2645, delarni in zavarovalni zavodi 1412, gledališča, svobodni poklici 1269, hišna služničar 3466.

Italijanski izvoz tekstilov v Bolgarijo. Iz Sofije poroča Stefani, da je bolgarska trgovinska misija v Italiji nakupila za Bolgarijo večje količine bombažnih tkanin in preje.

Povečanje italijansko-madžarske trgovine. Iz madžarskih statističnih podatkov o madžarski zunanji trgovini v prvi polovici letošnjega leta je razvidno, da je delež Italije pri madžarskem uvozu narasel od 20.5% lani na 32.3% vsega madžarskega uvoza v prvi polovici letos. Od lani na letos se je italijanski delež pri madžarskem uvozu povečal od 14.4 na 18%. Skupno je uvoz narasel za 50%, izvoz pa za 64%, oz. na 465.4 in 499.7 milij. pengő.

Sanje in resnica

Med Avstrijo in Nemčijo so se v letih 1898 in 1899 zveze tako poslabšale, da so v Berlinu računali z resnejšimi nastopi proti Avstriji. Gibanje nacionalistov na Češkem je v Berlinu vzbudilo tolikšno nerazpoloženje, da so pritiskali na Dunaj in je morala vlada grofa Thuna v oktobru 1899 odstopiti. Mnogo je bilo tedaj takih, ki niso dvomili samo o ohranitvi zavezništva med Avstrijo in Nemčijo, ampak tudi o usodi habsburške monarhije.

Tudi v Italiji se je Crispi umaknil s predsedstva vlade in nova vlada je skušala izvajati politiko zblizanja s Francijo. Med Nemčijo in Anglijo je prišlo do hude praske zaradi Viljemove brzojavke Krügerju v Južno Afriko; dejansko je bilo tako, da se Italija tedaj iz zemljepisnih razlogov ni mogla postaviti proti Angliji in voditi protiangelsko politiko. To stališče podpirajo vsi pisni diplomatske zgodovine iz dobe pred svetovno vojno, toda ne pojasnjujejo pravično vsega položaja. V zadnjih letih prejšnjega stoletja se je spor med Anglijo in Francijo tako zaostrial, da bi Italija pač nič ne pridobila, če bi se iz nemškega zavezništva naslonila na Francijo, ker bi to pač preveč obremenjevalo njene zveze z Anglijo. Italijani pa so tedaj morali iskati zblizanja s Francijo, ker se niso mogli drugače upreti naraščajočemu pritisku francoske trgovine. Najtežje je bilo tedaj zanje, da so morali zboljšati zveze z Francijo, ne da bi pri tem prišli v nasprotje z Nemčijo ali Anglijo.

To težko nalogo je moral izvesti predsednik italijanske vlade markiz Rudini. Pomagal mu je pri tem zunanji minister Visconti Venosta, pa tudi finančni minister Luzzatti je pokazal zelo mnogo spretnosti. Nova politika je takoj začela prinašati svoje sadove, ker je bil kmalu sklenjen italijansko-francoski sporazum o Tuniziji. V tem sporazumu so Italijani nekoliko popustili Franciji, da bi se s viražnost francoskega mnenja poglela. Drug korak je bil storjen s

A. Fogazzaro: 28
Palača ob jezeru
S silo je odprla vrata, ki so vodila v zahodni del hiše in izgnila.
Meduza bi ne mogla boljše od nje spreminiti v kamen to skupino mož.
Silla je čutila, da mora nekaj reči, a ni vedel, kaj. Zdelo se mu je, da ga je nekdo udaril s kolom po glavi in da bo omedlel. Po dolgem prizadevanju se je le nekoliko zbral in dejal:
»Gospodje, čutili, da sem bil razžaljen. Ne razumem pa, kako je bila ta žalitev.«
Vsa njegova zunanost je govorila: Če ste razumeli, govorite. Oba grofova prijatelja in zdravnik so ugovarjali, da nič ne vedo. Steinegg ga je odvedel proč z besedami:
»Zdaj poznate, zdaj poznate.«
Občinski možje in zdravnik so se umaknili.
»Krasen konec!« je vzkliznil Vezza, ko je minilo prvo presenečenje. »Si kaj razumel?«
»Seveda!« je odvrnil Finotti. »Saj je jasno kot beli dan.«
»A deževen.«
»Ni ti malo ne. Hočeš, da ti pojasnim? Tisti deček, ki je padel v Palačo iz nebes, je stari grof Cezarja. Markizica je silno nevoljna. Razumljivo je, da ji ni prav, da ji kdo kar tako znakne takega strica. Res bi se dalo vse dobro rešiti in prebrati sem, da je Cezar na to računal. A bogve!... Morda je v Parizu, Milanu ali kje drugje nekdo s plavimi ali črnimi lasmi ali kakršnih koli. Biti pa mora brez dvoma. Zato se Cezarjev načrt ne more posrečiti. Vojna torej!«
»Nič se ne ve, dragi moj! Vezza je vzel cigaro in porabil pol tuceta žveplenk, preden se mu je posrečilo, da jo je prižgal.
»Da Mina Pernetti Silla, lepa ženska, krasna ženska. Res je bila Cezarjeva prijateljica...«

Vezza je puhnil dim v zrak in gledal za svetlimi kolobarčki.
»Bila je hčerka tirolskega sodnega svetnika,« je povzel Finotti. »Menda veš, da je bil Cezar leta 1831 izgnan iz Lombardije? Mislim, da je hotel rešiti Italijo, da bi se potem mogel poročiti s plavolaso Tirolko. Ona je imela tedaj kakih dva in dvajset let. Oče bi jo bil raje spekel, kakor pa da bi jo dal liberalcu. Uboga revica je ostala trdna in se do šestindvajsetega leta ni hotela poročiti. Mislim, da oče ni preveč lepo ravnal z njo. Nekega dne pa je klonila. Poročila se je z nekim avstrijskim, ki je najprej silno obogatel, nato pa vse skupaj zapravil in leta 1850 odšel z Avstrije. Kmalu potem je umrl. Mina in Cezar se nista nikdar več videla; a dopisovala sta si vsa leta. Nikar ne misli, da sta si pisala o ljubezni. Niti malo ne! On je sicer pravi brezverec. Pisala mu je vedno le o svojem sinu in ga vpraševala za svet. Umrla je leta 1858. Vse to sem izvedel od neke njene prijateljice. Vprašujem te, če vse to ni dovolj jasno. Čemu se markiza boji? Kake razloge ima?«
»Morda je res tako. Zelo verjetno pa je, da ona tega ne ve in da so ji natvezli kaj drugega. A kako moreš govoriti o razlogih z ozirom na tako lepo glavo? Ali ničesar ne vidiš? V njej oči so vsi razlogi. Zblaznel bi od sreče, če bi si jo mogel pridobiti!«
Tovariš je skomiznil z rameni.
VIII.
»Ali naj prižgem luč, gospod?« je tiho vprašal Steinegg.
Znočilo se je že. Dolgo časa sta Steinegg in Silla sedela v Sillovi sobi, drug drugemu nasproti, ne da bi spregovorila besedico. Zdelo se je, kot da strážita mrljca.
Steinegg je vstal, molče prižgal svečo in se vrnil na svoje mesto.

Silla je sedel s prekrižanima rokama, s sklonjeno glavo in z očmi uprtimi v tla. Steinegg je bil nemiren. Gledal je Silla, potem svečo, nato strop in prestavljal noge.
»Kmalu bova morala iti dol, gospod,« je dejal. »Mislim, da se je grof že davno vrnil.«
Silla ni odgovoril.
Steinegg je počakal nekaj časa, nato je vstal, vzel svečo in krenil proti vratom.
Mladenč se ni ganil.
Steinegg ga je pogledal, skrčil vrat med ramena z vdanim vdihom, postavil svečo zopet na mizo in se vstopil pred tovariša.
»Tepec sem, gospod, ker ne znam reči ničesar. A kljub temu sem prijatelj. Verjemite mi, da ko bi mogel odgovorjati namesto vas, ko bi mogel potegniti iz vašega srca meč, ki vas je zadel, rad bi ga zasadił sebi, samo da bi vas videl zadovoljnega.«
Silla je vstal in ga objel.
Steinegg je zardel do las in dejal:
»Oh ne!... gospod Silla... hvala vam...«
Polagoma se je izvil iz objema. Nesreča, beda in razno skoraj trpljenje ga je tako ponižalo, da je postal skoraj suženjski do tistih, ki so bili na višjem socialnem položaju.
»Bili morate nekoliko filozofa,« je dejal. »Prezirajte to osebo. Ali mislite, da mene ni razžalila že deset, dvajsetkrat. Ali se ne spominjate več, kako je prejel govorila z menoj kakor s služabnikom? Jaz sem jo vedno preziral. Verjemite mi, da nima prav nič srca. Navadno imenujete tako žensko pošteno, ker je njeno življenje neomadeževano. Tiste pa, ki so zagazile v blato, imenujete poglne in ničvredne. Ta je ničvrednica, ker sramoti mene, ker sem reven in vas iz pohlepa.«
»Iz pohlepa?«
»Da, ker domneva, da bo grof tudi vas imenoval za svojega dediča.«

»Torej je zares hotela reči...«
»Hm!«
»Kako, kako vendar? je tesnobno vprašal Silla.
»Saj to vsi govorijo.«
»Vsi govorijo to?«
Po dolgotrajnem molku se je Silla približal Steineggu, mu položil roke na ramena in mu dejal z žalostnim, a mirnim glasom:
»Mislite, da bi ostal tukaj, če bi bila le senca madeža na spominu, ki mi je od vseh najbolj svet?«
»Tega nikdar nisem mislil. Gospod grof bi vas ne bil klical semkaj. Dobro ga poznam.«
»Dragi Steinegg, če se bova ločila tako, da se ne vidiva nikdar več, kar je zelo verjetno, spomnite se nekoga, ki ni bil preganjan kakor vi, pač pa zasmehovan od usode. Naklonila mi je čuteče srce, a odrekla mi je sposobnost, da bi si pridobil ljubezen. Moj duh hlepi po slavi, a ne znam si je priboriti. Rodil sem se bogat, a ko sem toliko dorasel, da bi mogel bogastvo uživati, sem bil pahnen v bedo. Tukaj se mi je obetalo delo, mir in prijateljstvo; v trenutku sem izgubil vse. Imel sem svetniško mater, ki sem jo ljubil nad vse in zdaj sem jaz vzrok, da sramotijo njen spomin. Moral bi bil predvideti to obtožbo, a sem premalo poznal ljudi. Kratko povedano: nisem sposoben, da bi živel in vsak dan to bolje spoznavam. In vendar je moje zdravje železno. Spripovedujem vam to, Steinegg, ker vas ljubim in želim, da bi me ohranili v svojem sreju. Teh besed nisem rekel še nikomur. Ali se vam to ne zdi kakor posmehek? Vidite, pri teh besedah so se mu oči zaiskrile, vedite, da ni tako. Dovolj močan sem da prenesem vsako razočaranje, vsako bridkost. Boril se bom z življenjem, s samim seboj in s strašno malodušnostjo, ki me napada od časa do časa...«

Dodatek k športni nedelji

Včerajšnja poročila ljubljanskih dnevnikov so obširno komentirala dogodke na stadionu, kjer je potekalo nedeljsko popoldne v znamenju toče golov. Poročevalci naših štirih dnevnikov so bili kajpada nezadovoljni z igro, ki so jo videli med Mladikarji in Korotanci. Ne gre za SK Ljubljano, ki je bila prvič zrušena s ponosnega nogometnega prestola. Nasprotno, mi bi bili nad vse zadovoljni, če bi dobili vtis, da je to ali ono moštvo tako napredovalo.
Tako pa je bil izražen sum, da na travniku med goli ne gre prav za res. Ali so se fantje kaj »zmenili«, tako recimo, kakor gospodje za zeleno mizo, ne vemo, videli smo pa, da se Korotanci niso borili z vneto. Mladiki so pustili do 18 golov... Tako bo prišla Mladika v finale za prvo mesto, Ljubljana pa se bo borila za tretje ali četrto mesto. Za megleto igro, ki smo jo motrili, je bila torej še druga, ki smo jo samo slutili. Ali je bilo vse to hote ali ne hote, dogovorjeno ali samo po sreči storjeno, o tem naj razsodi nogometna zveza, ko bo proučila poročila sodnika. Če je Mladika res močnejša od Ljubljane, ji od vsega srca čestitamo. Če pa so ji hoteli Korotanci pomagati, kot se je zdelo, moremo to obsojati kot dejstvo, ki je ne-

športno. In zadeva se nam zdi za zaščito dobrega športa tako važna, da govorimo o njej še tudi samo s predpostavkami in »za vsak slučaj«.
O italijanskem državnem prvenstvu smo objavili prve podatke že včeraj, danes pa dodajemo razpredelnico, ki ima tole zanimivo podobo:

Livorno	5	5	0	0	13	5	10
Genova	5	3	1	1	15	5	7
Fiorentina	5	3	1	1	11	7	7
Ambrosiana	5	3	1	1	5	4	7
Torino	5	3	0	2	13	6	6
Roma	5	2	2	1	4	6	6
Bologna	5	2	1	2	7	3	5
Lazio	5	2	1	2	8	5	5
Bari	5	2	1	2	5	8	5
Juventus	5	1	2	2	9	9	4
Milano	5	0	4	1	4	6	4
Tristina	5	0	4	1	4	5	4
Vicenza	5	1	1	3	7	14	3
Liguria	5	1	1	3	3	9	3
Venezia	5	0	2	3	4	10	2
Atalanta	5	1	0	4	3	10	2

Kakor vidimo, je Livorno edino moštvo, ki je bilo doslej neporaženo in je doseglo na petih tekmah vseh deset točk. Od lanskih vodilnih klubov je v ospredju samo Torino. Prav odlično mora biti to moštvo, ki je pred 28.000 Rimljani odpravilo državnega prvaka s 4:0! Tako je Roma samo česta, Venezia pa celo predzadnja.
O hrvaškem moštvi, ki je podleglo v Stuttgartu z razliko 5:1 (2:0), čitamo v nekem današnjem dnevniku tole pripombo: »Hrvati, ki jih je tekma v Stuttgartu tembolj skrbela, ker so pustili doma Jazbinska, Lechnerja in Cimermančiča, so doživeli številčno orece občuten poraz.«
Posebno močna pa je bila ožja obramba, ugajala je tudi krileka vrsta, napad pa je ustrezal samo na desnem krilu. Najboljša med gosti sta bila Pavletič v središču krileke vrste in Glaser v голу, ki je z odličnim posredovanjem očeval tovariše pred morebitnim težkim porazom.
Tekmo v Budimpešti je gledalo 35.000 gledalcev. Zmaga Madžarov je bila prepričevalna. V prvem polčasu je dosegel vodstvo Bodola, naslednja dva gola pa sta zabila Nemeth in Toth. Končni izid je bil 3:0 (1:0) za Madžare.

GOSPODJE POZOR! Klobučarna »PAJK« strokov. čistil. preoblikuje in prebarva vse vrste klobukov po nizkih cenah. Lastna delavnica. Se priporoča Rudolf Pajk, Sv. Petra c. 38

EIAR - Radio Ljubljana
Parliamo l'italiano!
Schema della lezione che verrà tenuta dal prof. dott. Stanko Leben mercoledì, il 4 novembre 1942-XXI alle 19.00.
LEZIONE SETTIMA
Verbi incoativi al presente indicativo
cap-ire
Singolare
cap-ise-o
cap-ise-i
cap-ise-e
Plurale
cap-iamo
cap-ite
cap-ise-ono
Floriscono le ciliege, siamo vicini alla primavera. — Non capisco nemmeno una parola. — A chi spedite questa merce? — Chi, com'è e non finisce, perché tempo e fatica. Quando fa freddo noi, ortiamo sulla rianca un cappotto. — Quanti fratelli avete? Ne ho due. Quando mangiamo bisogna masticare bene, perché l'uomo che mastica male non digerisce, e l'uomo che non digerisce è malato. — Tu non digerisci bene, perché mangi troppo presto. — Ci sono ancora soldati qui in città? — Sì, ce ne sono ancora due reggimenti. — La nostra lezione comincia alle sette e mezzo. Che cosa preferite leggere: romanzi o riviste? Preferisco leggere riviste. — Leggete anche giornali italiani? — Quando finisco la lettera, metto il foglio di carta in una busta. — Al rumore della città preferisco la solitudine della campagna. — Nasce un frate, Esereizi.
1. Coniugate le seguenti proposizioni: Domani partire per Venezia. — Non capire nemmeno una sola parola. — Preferire il color grigio al rosso. — Cominciare a lavorare il lunedì e finire il sabato.
2. Traducete. Kdaj odpotujete v Trieste? — Ali je Trieste lepo mesto? — Klobuka ne najdem (trovare). — Nikoli nimam miru (pace). — Ali obiskujete tečaj italijanščine? — Ne razumijo, ker ne poslušajo. — Čutili (sentire), da (che) sem lačen. — Z ustji jemo in govorimo. — Glava je pokrita z lasmi. — Kadar sem holan, pokličem zdravnika. — Prehitro hodite (esaminare).
Tu natisnjen besedilo je samo ključ za vse one, ki sledijo pouku italijanščine po radiu. Italijanske ure so na sporedu ob ponedeljkih in sredo za začetnike, ob petkih pa za tiste, ki že poznajo osnovne pojme jezika — vedno ob 17.00 uri.

Šport v kratkem
Lahkoatleti zagrebške Concordie so priredili dvoboj s SK Zagrebom in zmagali s 57 točkami. Dobro se je držal zlati Kotnik, ki je pretekel 3000 m v novem državnem rekordu 8:46.
Romuni so dobili novega športnega voditelja. Iz Bukarešte poročajo, da je imenovala vlada dosežanega predstojnika oddelka za šport in telesno vzgojo v državnem tajništvu za izvenšolsko vzgojo Johna Gheorghija za državnega športnega voditelja.
Srbski kolesarji so tekmovali za državno cestno prvenstvo na progi Belgrad — Topola in nazaj. Med 19. dirkači je prišel kot prvi na cilj Antonije Andrejevič, ki je prevozil 170 km dolgo progo v 5 urah 10:05.2 min. Državni prvak Andrejevič je član kolesarskega društva »Avala«.

Naročajte »Slovenca«!

Službe
Dobe:
Služkinjo
k družini dveh otrok — sprejem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 6050.
Prodamo
Kunčnico
prodamo. Obseg 9 prostorov. Hrubevska cesta 24. Štepanja vas, (l)
Kuhinjsko opravo
dobro ohranjeno, z javorjevo mizo poceni prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6064. (l)
Hijacinte, tulipane
in krukaze originalne hollandske smo dobili. Sever & Komp., Ljubljana.
Otroško posteljo
skoraj novo, prodam. — Strgar, Miklošičeva cesta št. 40.
Objave
Cenj. dame obveščam, da je prispela pošiljka Borsalino klobukov v raznih barvah in kvadratnih. Se priporoča salon TRUDA, Ulica 3. maja št. 5.
Obrt
Dijaki! Dijakinje!
pohitite; samo še do 15. tega meseca. 6 komadov legitimacij in 1 luksuz povečava 20 lir. Slike na željo naredimo takoj. Se priporoča Kocmur Marjan, fotografija, Društvena 34, Prešernova 9.
Sobe
Jstejo:
Separirano sobo
v bližini sodišča, iščem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Stalen srednjih let« št. 6065. (s)
Kupimo
Predivo
po najvišjih dnevnih cenah kupujem vsako količino, dolžina od 20 cm naprej. MILAN JAGER, mehanična predilnica 21-me, Ljubljana, Sv. Petra cesta 17. (k)
Kucivo
Premoq
DRVA
I. POGAČNIK,
Ljubljana, Bohoričeva 5. Tel. št. 20-59.

Posestva
Parcelo v izmeri 600 m²
v bližini nove cerkve v Šiški, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Ugodno« št. 5808. (p)
Oddam svet
v dveleten brezplačen najem na posek v Šiški. Pogoj: pogojitev in obdelava. Vprašajte Miklošičeva 7-II, levo. (p)
Pohišstvo
Spalnica
orehovi in jesenov. Jedilnica v najfinjši izdelavi. Medvedova 28, odprto od 17 do 18.
Več modernih kuhinjskih oprav solidno izdelanih, prodaja Krže, mizarstvo, Vrhnika. Ogleda se v zalogi: Ljubljana, Bleiweisova 47 (poleg kavarne Majcen).
Citajte »Slovenca«
LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF
Delavniki: 15-30, 17-30, Sloga od 14 dalje, nedelje in prazniki: 10, 13-30, 15-30, 17-30
Ganljiva filmska drama po istoimenskem romanu
„Duša, ki se vrača...“
V glavni vlogi lega KATALIN KARADY, poznana iz filma „Umiračja nomad“
Vsak dan 2 predstave! Ob 14, 17.30 in 17.45
Konec predstave ob 15.15
KINO SLOGA - TEL. 27-30
Drama »odbojne socialne vsebine«
Da, milosiljiva...
EMMA GRAMATICA
Maria Denis — Leonardo Cortese
KINO MATICA - TEL. 22-41
Svojna komedija o očarljivi ženi, čudaškemu možu ter čustvenem mladeniču, ki je veroval v »veliko ljubezen«
Izgubljeno ljubavno pismo
Alfred Rasser — Anne-Marie Blanc
KINO UNION - TEL. 22-21

Lavrič Frančiška
2. t. m., po dolgi bolezn. previdena s tolažili svete vere.
Pogreb bo v sredo, dne 4. nov. 1942, ob 12. uri popoldne v Zal. iz kapelice sv. Jakoba na pokopališču k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 2. novembra 1942.
Gornikovi

Umr! nam je v Splošni bolnišnici.
10 letni edinec
Joško Jaklič
Pripeljan je bil 2. novembra 1942 na farno pokopališče v Velike Lašče.
Karlovica — Velike Lašče
Globoko žalujoči
Jakličevi in ostalo sorodstvo

Robert Hugh Benson:
Audienca pri papežu Angeliku
Percy je prenehal; nenadoma je opazil, da se je spustil v neke vrste pridigo.
»Da, moj sin,« je dejal rahli glas, »in kaj še?«
»Kaj še?... No, prav,« je nadaljeval Percy. »Takšna gibanja so vedno rodila svoje lastne osebnosti. In moč tega gibanja je Julius Felsenburgh. Dovršil je nekaj, kar se lahko — če pomisliš, da je to ustvaril brez Boga — imenuje čudež. Doma na kontinentu, ki je edini zmogel roditi take sile, je on združil Vzhod in Zahod; samo z močjo svoje osebnosti je premagal oba najpomembnejša tirana na svetu — verski fanatizem in oblast strank. Nadaljnji čudež je bil njegov vpliv na mrzkokrvne Angleže. Vendar je tudi znal navdušiti Nemce, Francoze in Spance.«
Nato je Percy opisal nekaj dogodkov, primerjal jih je s prikaznijo boga in brez obolavljaja navedel nekaj naslonov, ki so jih temu možu pridali sicer trezni in nepretiravajoči časopisi. Felsenburgha so imenovali sina človekovega, ker je bil vseokoli kozmopolit (svetovljan), imenovali so ga zveličarja sveta, ker je premagal vojno, ne da bi utrpel najmanjšo škodo. Da, celo... celot — Percyjev glas se je tresel — imenovali so ga celo boga, ki se je uelovečil, ker je popolni izraz božjega človeka.

Mirni, častljivi obraz nasproti njemu je ostal uprt vanj in brez najmanjšega giba.
Percy je nadaljeval:
»Pregnanje,« je dejal, »je na pohodu. Bilo je že nekaj stekov, toda pregnanja se ni bati. Brez dvoma bo za posledico nekaj odpadov, kakor se to že dogaja. Toda te je treba obžalovati samo z ozirom na odpadnike, dočim se bodo drugi verniki še bolj potrdili in brezbržni bodo iztrebljeni. Svoje dni — v prvih stoletjih — je napadal satan meso s šibami, z ognjem in divjimi zvermi, v srednjem veku je napadel razum, v dvajsetem stoletju vire moralnega in duševnega življenja. Zdaj se zdi, kakor bi bil osredotočil svoje divjanje istočasno na vsa tri področja. Cesar se je treba najbolj bati, je dejanski vpliv humanitarizma: ustvarili so ga s silo. Kakor kraljestvo božje. Zdrobil je vse domišljijo, zdrobil vse romantiko; postavil je kratko malo svojo lastno resnico, ne da bi jo dokazoval. Namesto da bi ranił ali dražil z mečem in udarcem, davi z mehikimi blazinami. Podoba je, kakor bi neprijetno utiral svoje pot prav do notranjega življenja. Ljudje, toliko da so slišali njegovo ime, priznavajo njegova načela; duhovniki so jih krmečili vase, kakor prejemajo Boga pri svetem obhajilu — imenovali je prav zadnje odpadnike — in otroci jih vseučejo, kakor bi bilo čisto krščanstvo. »Po naravi krščanska duša« se zdi, da je postala »po naravi nevernata.«
»Pregnanje bi moralo pozdraviti kot rešitev,« je vzkliznil, »kot rešitev in moliti je treba zanj in po njem hrepeneti. Toda,« je dejal, »boji se, da bodo oblastva premodra in razločevala med strupom in protistrupom. Morda bo nekaj mučeni-

štev — in bodo v resnici in številna — toda zgodila se bodo, zgodila proti volji svetnih oblastev in ne na njihovo željo. Končno je treba pričakovati, da bo humanitarizem preobrnul obrede in žrtve. Če se to zgodi, potem je s Cerkvijo — če sam Bog ne poseže vmes — potem je s Cerkvijo pri kraju.«
Tresoč se od razburjenja se je Percy vzpel nazaj.
»Da, sin moj, in kaj misliš, kaj se mora napraviti?«
Percy je razprostrl roke.
»Sveti oče — maše, rožni venec! To je začetek in konec! Svet zanikuje njihovo moč, toda prav k temu se morajo kristjani zdaj s svojimi skrajnimi silami zateči. Vse v Kristusu — Jezusu Kristusu kot začetku in koncu. Drugo ne more nič več pomagati. On mora storiti, ker mi ne moremo storiti ničesar.«
Siva glava se je sklonila, potem se je spet zravnila.
»Da, sin moj... Toda Kristus nas ima za vredne, da se nas poslužuje: delati moramo. On je prav tako prerok in kralj kot duhoven. Zaradi tega moramo biti tudi mi preroki in kralji prav tako kot duhovni. In v čem nam to preročstvo in kraljevanje?«
Glas se mu je tresel.
»Da, Svetost... kot preroki moramo oznanjati ljubezen do bližnjega, kot kralji naj vladamo na križu! Mi moramo ljubiti in trpeti...« Ihteč je lovil sapo »Vaša Svetost je odelimal oznanjala ljubezen do bližnjega. Ta ljubezen do bližnjega naj se kaže v dobrih delih. Prednjačimo s tem povsod. Bodimo poštini pri svojih dejanjih, čisti v svojem

družinskem življenju, pravični kot vladarji! In kar se trpljenja tiče — o Svetosti! —
Njegova stara misel se mu je spet porodila v možganih in stopila predenj. Prepričujoče in ukažujoče!
»No, moj sin, govori odkrito!«
»Vaša Svetost, staro je — tako staro kot je star Rim — vsak tepec je hrepel po tem: nov red, Svetost — nov red!« je zajeljal.
Bela roka je apustila obežnik; papež se je sklonil in napeto strmel v duhovnika.
»Da, moj sin?«
Percy se mu je vrغل pred noge.
»Nov red, Svetost, brez habita in tonzure, podrejen samo Vaši Svetosti — bolj avoboden kot so jezuiti, bolj ubožen od frančiškanov, v mrtvičenju presegaajoč kartuzijance: možje in žene enako vredne. Tri obljube s hrepenenjem po mučeništvu povrh. Panteon njihova cerkev, vsak škof odgovoren za njihovo preživljanje, v vsaki deželi predstojnik in... Svetost, to je misel tepca... in Kristus, Kristjani, njihov zavetnik.«
Papež se je nenadoma dvignil — tako naglo, da je tudi kardinal ves preplašen in zaskrbljen planil pokoncu. Zdelo se je, kakor bi se bil mladi mož upal predaleč.
Potem se je papež spet spustil nazaj in razprostrl roke:
»Bog naj te blagoslovi, moj sin; lahko odideš... ali ne bi, Eminenca, ostali še nekaj minut?«
Konec.